

Zpráva o činnosti Sekce veřejných knihoven SKIP v roce 2020

OBECNÝ ÚVOD

Činnost Sekce veřejných knihoven v roce 2020 výrazně ovlivnila pandemie koronaviru, která se promítla do celého spektra činnosti knihoven, knihovníků a tím pochopitelně do chodu sekce.

Mnohé knihovny (a tudíž mnozí členové sekce) nasměrovaly svou činnost do oblasti sociální a zdravotní a dílčími aktivitami se snažily pomáhat řešení celospolečenského problému ve svých místech: šití a rozdávání roušek, 3D tisk komponentů (zakladače, spony pro roušky, štíty), roznos infoletáků, městských úřadů, balení vitamínů pro zdravotníky, čtivo do nemocnic, online podpora čtenářství a vzdělávání, rozvoz knih, sdílení důležitých sdělení občanům. To všechno jsou činnosti, které obsahem spadají do stále se zvyšující potřeby uchopení komunitní role knihoven, roli v mapování a sdílení dobré praxe v tomto duchu pak uchopila skupina pro komunitní aktivity.

Přestože v průběhu roku nebylo (a ani v době psaní této zprávy není zcela jasné, jak a kdy se budou moci uskutečnit) možné uskutečnit akce, které byly naplánovány, jednotlivé programové týmy kompletně připravily - obsahově, smluvně i organizačně - workshop pro metodiky, Knihovnickou dílnu i seminář „Co vesnické knihovny umějí a mohou“. Z uvedených aktivit pak mohla proběhnout pouze poslední uvedená, i když i průběh tohoto semináře byl ovlivněn probíhající pandemií.

AKTIVITY REALIZOVANÉ

- Seminář „Co venkovské knihovny umějí a mohou XVI.“, který připravila skupina pro obecní knihovny, se přes napjatou atmosféru a omezování veřejných aktivit nakonec podařilo uskutečnit, a to ve dnech 17.-19. září 2020.
 - o Seminář byl podpořen MK a na zdárném průběhu se podílela nejen Sekce veřejných knihoven SKIP, ale také Knihovna Petra Bezruče v Opavě. Hostitelem semináře byla Místní knihovna Pavla Křížkovského (Knihovna roku 2018), účastníci dále navštívili Opavu a Holasovice.
 - o Ústředním tématem byla „Cesta proměn – knihovny v průběhu posledních desetiletí“. Aktuální vládní opatření způsobilo celkem pochopitelně nižší účast, karantény a onemocnění také ovlivnily složení přednášejících, ale i přes nutnou improvizaci lze považovat seminář dle ohlasů účastníků za zdařilý. Celý průběh akce včetně jednotlivých příspěvků byl zveřejněn v odborném tisku, zapsán v kronice semináře a pořízen byl i videozáznam. Je potřeba také zmínit, že toto setkání bylo poslední, které v pozici hlavního organizátora pořádala kolegyně Dana Wimmerová. Organizaci dalšího, v pořadí už 17.ročníku, zaštiťuje jednak místopředsedkyně sekce dr. Lenka Prucková a dále kolegyně Mgr. Lucie Macháčková. A přestože se s kolegyní Danou Wimmerovou jistě neloučíme a při mnoha aktivitách se budeme nadále potkávat, je na místě poděkovat.

Milá Dano,
ráda bych Ti poděkovala.
Za těmi léty organizace seminářů „Co venkovské knihovny umějí a mohou“ je skryta spousta práce.
Ví to každý, kdo někdy něco organizovat zkoušel, oceňují to řadu let zástupy účastníků. Seminář má vždy atmosféru kolegiálnosti, lidé se na setkávání těší, sdílí své zkušenosti.
A já dnes za tu spoustu a spoustu práce prostě děkuji. Mnozí z nás by se od Tebe mohli učit - nápaditostí, akčností, způsobu komunikace. Ty jsi to byla, kdo knihovníky učil po sametové revoluci komunikovat s poslanci, senátory i ministry, kdo neustále a dokola připomínal, jak důležité to pro knihovny je. Ty jsi to byla, kdo předsedal regionálnímu jihočeskému SKIPu / a byla to opravdu „zlatá léta Jihočechů“ s přesahem do celé republiky/, když se mezi prvními dařilo vybavovat i menší knihovny internetem, když vznikala setkání jako Literární Šumava, Malá podzimní setkání. Na ta se ostatně těšíme dodnes. Ty to jsi, kdo neúnavně prosazuješ roli vesnických knihoven, kdo nás nutí nezapomínat na termíny, kdo zdůrazňuje nutnost spolupráce spolků, asociací, kdo nesobecky předává své „know how“ méně zkušeným kolegům.

Seminář „Co venkovské knihovny umějí a mohou“ je především Tvé dítě. Skoro dospělé a dobře vychované. Budeme se snažit, abychom to nepokazili.

- Soutěž Knihovna roku

V roce 2020 došlo k úpravě pravidel pro **Soutěž Knihovna roku 2020** – kategorie **základní knihovna**. Obvykle bývá úzce napojena na soutěž Vesnice roku.

- Soutěž „Vesnice roku“ bohužel neproběhla, takže **knihovny za jednotlivé kraje** (letos výjimečně i za Prahu) **vybrali delegovaní komisaři** soutěže Vesnice roku + **krajští metodici**.
- Celostátní porota složená z členů naší sekce pokračovala ve stejném složení : předseda Bc. Pavel Zajíc, ředitel knihovny v Rožnově pod Radhoštěm, Mgr. Lucie

Macháčková za KI Národní knihovny, dále ing. Jana Tomancová z krajské knihovny ve Zlíně, Jaroslava Starcová z liberecké knihovny a Lenka Drechslerová, DiS. z knihovny v Rapotíně..

- Přes průběžná omezení se podařilo členům komise naplánovat a objet v týdnu od 31. 8. do 4. 9. 2020 všechny knihovny, prohlédnout si je a blíže se s nimi seznámit, následně vybrat vítěze. A tím se stala Knihovna Halenkov ze Zlínského kraje, vedená knihovnicí Marcelou Šulákovou.

AKTIVITY PŘIPRAVENÉ V ROCE 2020 / REALIZACE ODSUNUTA NA ROK 2021

- VII. workshop pro pracovníky metodických oddělení veřejných knihoven

Tento, již tradiční program určený metodikům pověřených knihoven byl připravován ještě před tím, než se v našem slovníku objevila nařízená karanténa, uzavření knihoven atd. Společenská situace se částečně propsala do operativních změn v programu, zařadili jsme témata jako videokonference, práce z domova – samozřejmě v kontextu práce metodiků. Termín workshopu jsme nejprve zrušili, následně zkusili přesunout na podzim, nakonec nám ale situace stejně neumožnila jeho konání.

Nicméně program neztrácí nic na aktuálnosti a věříme, že bude úspěšně realizován v roce 2021.

- o Motem workshopu je METODIK ONLINE. Kromě zmiňovaných aktuálních témat – který nástroj videokonference je ten pravý, knihovny a koronavirus, aktivity knihoven ve virtuálním prostředí – jsou připraveny i komplexní rámcové příspěvky – informace o aktuálním stavu projektu děl nedostupných na trhu, hlavní body koncepce knihoven, aktuální výzvy a pomoc se stavbou knihoven.
- o Na organizaci workshopu spolupracuje naše sekce s Městskou knihovnou v Písku, která bude hostitelem akce a dále s Jihočeskou vědeckou knihovnou v Českých Budějovicích. Kompletní připravený program lze shlédnout na webu sekce.

- Knihovnická dílna

Také Knihovnická dílna je projektem, který navazuje na tradici předchozích let a i její podobu ovlivnila pandemie.

- o Pátý ročník jsme z původního dvoudenního programu s ohledem na pandemický vývoj proměnili na akci jednodenní. Vzhledem k plánované kapacitě, přednášejícím i celkové skladbě programu jsme oslovili kolegy z Národní technické knihovny a konání dílny nasměřovali do Balingova sálu.
- o Prezentace, které zahrnují aktivity, spolupráci i prostor, připravily kolegyně z předchozích vítězných ročníků soutěže Knihovna roku, a to z Místní knihovny Pavla Křížkovského v Holasovicích a Místní knihovny Větrný Jeníkov.

- o Formát Knihovnické dílny umožňuje sdílení tipů, nápadů, osvědčených aktivit včetně konkrétních návodů a zkušeností. Připravený program je také ve větší míře zaměřen na možnosti financování aktivit knihoven, inovativní služby v menších knihovnách, příklady dobré praxe i poznatky hodnotitelů grantové podpory VISK. Celý program je k dispozici na webu sekce.

RŮZNÉ

- **Cena Senior roku**

Nadace Charty 77 vyhlašuje každým rokem **Cenu Senior roku**. V tomto roce jsme nominovali dvě venkovské knihovnice – Danuši Sklenářovou z Pavlovic u Přerova a Jindřišku Faiglovou z Kyjova. Ze 101 navržených kandidátů, se Jindřiška Faiglová umístila na 3. místa a kolegyně Sklenářová obdržela diplom. Bohužel, plánované slavnostní vyhlášení v pražském Divadle ABC se z důvodů koronaviru nekonalo a ocenění bylo oběma knihovnicím zasláno poštou.

- **Koncepce 2021-2027**

V roce 2020 byli členové skupiny pro komunitní aktivity přizváni k jednání Ústřední knihovnické rady při tvorbě nové Koncepce 2021-2027. Komunitní role knihoven pro nové období je zachycena v pilíři "Knihovny jako pilíře občanské společnosti a přirozená centra komunit".

- **Prezentace sekce v médiích**

Také v tomto roce zajišťoval pravidelně Martin Fiury každý měsíc příspěvek do **Čtenáře** ve spolupráci s ostatními členy skupiny pro obecní knihovny.

V rámci pořadu **Náš venkov**, který byl věnován „venkovským knihovnám“, byly v programu **Obývací obce** představeny knihovny v Kostomlatech pod Milešovkou, Benešově nad Černou, Jarošově nad Nežárkou, pobočka MěK Kaplice- Blansko a Lipová u Šluknova. Knihovny navštívil miništáb České televize ve složení - režisérka Renata Šáchová a kameraman Vladimír Holomek.

- **Spolupráce se Spolkem pro obnovu venkova**

Jak už bylo výše uvedeno, mnohé plánované akce se letos neuskutečnily. Nebylo ani možné nějak výrazně oslavit 20 let spolupráce SPOV a SKIP. Ani další plánované akce (např.

v jižních Čechách tradiční společný seminář starostů a knihovníků nebo seminář pro obecní kronikáře) nebylo možno realizovat a byly přesunuty na příští rok.

Lze konstatovat, že rok 2020 byl pro Sekci veřejných knihoven SKIP stejně neobvyklý jako pro knihovny i společnost samotnou. Členové sekce jsou aktivní knihovníci, na které pandemie kladla jiné a mnohdy zcela nové nároky v domovských knihovnách. Práce v sekci je stále a vlastně záměrně hodně založena na osobních kontaktech, setkávání se, práci ve skupinách. Tomu opravdu minulé období nepřálo. Přesto se podařilo připravit kvalitní programy akcí, které, jak věříme, plně využijeme v roce stávajícím. Rok 2020 také ukázal, že vzniká a existuje řada dosud neuchopených směrů, které činnost veřejných knihoven budou ovlivňovat a utvářet. Další směřování sekce veřejných knihoven je díky lidem z ní tedy zcela otevřené a přinese nepochybně i nová témata.